

N:o 80.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pensioner åt skrifbiträdena hos Svea hofrätt Hilda Carolina Charlotta Sjögren och Julie Molin; gifven Stockholms slott den 15 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollen öfver justitiedepartementsärenden för den 23 nästlidna februari och denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva, att skrifbiträdena hos Svea hofrätt Hilda Carolina Charlotta Sjögren och Julie Molin må, under förutsättning att de med innevarande års utgång upphöra med anställningen hos hofrätten, från och med år 1913 under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta årliga pensioner, Hilda Carolina Charlotta Sjögren med niohundra sjuttio kronor och Julie Molin med niohundra kronor.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Gust. Sandström.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 23 februari 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,

Statsråden: PETERSSON,

SCHOTTE,

BERG,

BERGSTRÖM,

friherre ADELSWÄRD,

PETRÉN,

STENSTRÖM,

LARSSON,

SANDSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Sandström anförde:

Ang. pen-
sioner åt vissa
skrifbiträden
hos Svea
hofrätt.

»I årets statsverksproposition har af Eders Kungl. Maj:t framlagts förslag angående fasta skrifbiträdens uppförande i stat hos vissa ämbetsverk och myndigheter. Förslaget omfattar jämväl rikets hofrätter, och, hvad dem angår, har framställningen redan blifvit af Riksdagen bifallen. Med ingången af år 1913 skola sålunda hos hofrätterna tillsättas skrifbiträden med aflönings- och pensionsförhållanden ordnade på samma sätt som för andra ordinarie befattningshafvare gäller. Hos Svea hofrätt blifva dessa biträden till antalet tio.

Svea hofrätt.

Jag har nu att anmäla en af Svea hofrätt den 5 februari 1912 aflåten skrifvelse, i hvilken, med hänsyn till öfvergången till den nya

ordningen, begäres pension för några af de för närvarande inom hofrätten mot månadsarfvoden tjänstgörande äldre kvinnliga skrifbiträden.

Hofrätten meddelar, att af dessa biträden de fyra i afseende å såväl lefnadsålder som tjänstår äldsta redan öfverskridit 60 år eller den ålder, då enligt pensionslagen fast anställt kvinnligt skrifbiträde skulle blifva berättigadt till pension och jämväl blefve skyldigt att afgå, såvida ej hofrätten läte med afskedet tills vidare anstå. Ifrågavarande fyra biträdens namn, lefnadsålder och första anställning hos hofrätten äfvensom den medelinkomst af renskrifning för hofrättens räkning, som af dem uppgifvits för de sista fem åren, inhämtas af följande, af hofrätten i dess skrifvelse intagna sammanställning.

N a m n.	Född.	Anställd.	Uppgifven medelinkomst för åren 1907—1911.	Anmärkingar.
Stridbeck, Nanna Maria	1851 ²² / ₁	1881 ⁶ / ₁₀	1,052: —	Har under hela året 1890 haft anställning å advokatbyrå och därunder endast i mindre omfattning biträdt med renskrifning för hofrättens räkning.
Sjögreen, Hilda Carolina Charlotta	1845 ³⁰ / ₃	1884 ² / ₄	1,033: 36	
Molin, Julie	1851 ²⁸ / ₁₂	1884 ¹ / ₁₀	878: 19	
Naumann, Cecilia	1850 ¹⁹ / ₃	1889 ¹⁰ / ₁₀	1,040: 55	

Rörande den af fröken Molin uppgifna jämförelsevis låga medelinkomsten upplyser hofrätten, att den vore beroende däraf, att hon åren 1908 och 1909 under särskilda tider varit af sjukdom urståndsatt att verkställa skrifarbete och att det med största sannolikhet kunde antagas, att, om nämnda hinder icke förelegat, medelinkomsten för henne skulle hafva uppgått till ungefär enahanda belopp som för de tre öfriga.

Såsom framginge af de lämnade uppgifterna, vore det — yttrar hofrätten — af nämnda fyra skrifbiträden endast fröken Stridbeck, som innehade de för rätt till hel pension enligt gällande pensionslag stadgade trettio tjänstår. Beträffande de tre öfriga skulle däremot vid 1912 års utgång i trettio tjänstår fattas följande tidslängder, nämligen för fröken Sjögren omkring $1\frac{1}{4}$ år, för fröken Molin omkring $2\frac{3}{4}$ år samt för fröken Naumann något öfver $6\frac{3}{4}$ år.

Fröken Naumann hade uttryckt önskan att tillsvidare äfven efter

utgången af 1912 kvarstå i tjänstgöring och till stöd härför företett läkarintyg af innehåll, att hon vid undersökning befunnits frisk och syntes i förhållande till sin ålder äga god arbetsförmåga. Då hennes synnerliga duglighet och erfarenhet i arbetet gjorde hennes kvarstående i tjänstgöring önskvärdt, vore hofrätten för sin del benägen att, därest den föreslagna anordningen komme att inträda den 1 januari 1913, för henne, oaktadt hennes framskridna lefnadsålder, utfärda konstitutorial såsom skrifbiträde.

Fröknarna Stridbeck, Sjögren och Molin hade däremot, under åberopande af ingifna prästbevis och läkarintyg, anhållit, att hofrätten måtte åt en hvar af dem utverka pension af allmänna medel att utgå från början af 1913.

I anledning af sistnämnda framställning ville hofrätten vitsorda, att fröknarna Stridbeck, Sjögren och Molin hvar för sig städse nitiskt och plikttroget samt till hofrättens fulla belåtenhet fullgjort sina åligganden; och då, med hänsyn såväl till innehållet i de för dem utfärdade läkarbetygen som ock till den af dem uppnådda lefnadsåldern, det icke syntes böra ifrågasättas att vid den nya anordningens inträdande uppflytta dem till ordinarie stat, samt den inkomst, de, efter det andra skrifbiträden blifvit antagna å ordinarie stat, skulle af tillfälligt arbete för hofrätten kunna påräkna, blefve både osäker och skäligen obetydlig, syntes billigheten fordra, att staten, som under en lång följd af år tagit i anspråk deras arbetskraft, nu också sörjde för deras ålderdom. Hofrätten funne sig vid dessa förhållanden böra varmt understödja deras framställning om erhållande af pension från och med 1913.

Beträffande pensionernas storlek syntes för fröken Stridbeck enahanda belopp, som vid 1911 års riksdag beviljats åt skrifbiträdet i domänstyrelsen Elisabeth Vilhelmina Nordendahl, eller 1,000 kronor årligen, vara skäligt, under det för fröknarna Sjögren och Molin, med hänsyn till deras tjänstetid, pensionsbeloppen torde böra något afkortas eller till 970 kronor årligen för den förra och till 900 kronor årligen för den senare.

Hofrätten hemställde alltså, att Kungl. Maj:t täcktes i ärendet aflåta erforderlig proposition till 1912 års riksdag.

De läkarbetyg, som fröknarna Stridbeck, Sjögren och Molin företedt, utvisa, att fröken Stridbeck lider af framskriden kronisk döfhets å båda öronen, att fröken Sjögren lider af kronisk ledgångsreumatism och betydligt nedsatt hörsel, i följd hvaraf hennes arbetsförmåga väsentligt minskats, samt att fröken Molin, som lider af hjärtsjukdom och jämväl

vid upprepade tillfällen haft akut blindtarmsinflammation äfvensom lidit af skrifneuros i högra armen, är allmänt nedsatt och i saknad af full arbetsduglighet.

I utlåtande, som statskontoret afgifvit i detta ärende, har statskontoret erinrat om 1910 års riksdags beslut om pension åt ett skrifbiträde hos nedre justitierevisionen, hvilket beslut utvisade, att den omständigheten, att ersättning för renskrifning hufvudsakligen guldits af vederbörande tjänstemän med till dem för sådant ändamål anslagna medel — såsom förhållandet varit jämväl i hofrätterna intill utgången af år 1909 — och att skrifbiträdena sålunda endast indirekt aflönats af statsmedel, icke ansetts utgöra hinder för pensions beviljande. Med hänsyn härtill och på grund af hvad i ärendet blifvit meddeladt och anfördt har statskontoret, som, då de pensioner, som under senare åren beviljats kvinnliga skrifbiträden, i allmänhet bestämts att utgå med 1,000 kronor för år, icke ansett sig böra göra någon erinran mot de ifrågasatta pensionsbeloppen, tillstyrkt proposition till Riksdagen i öfverensstämmelse med hofrättens förslag.

Statskontoret.

Vid flera tillfällen under de senare åren har det förekommit, att kvinnliga skrifbiträden, som länge och med godt vitsord tjänstgjort i statens verk, på Kungl. Maj:ts framställning beviljats pension af Riksdagen, och härvid har, såsom statskontoret påpekat, undantag ej gjorts för sådant fall, då biträde icke aflönats direkt af statsmedel utan utfört skrifning åt och erhållit sin betalning af ämbetsmän, hvilka uppburit särskild ersättning för bekostande af dem åliggande renskrift.

*Departements-
chefen.*

Att äfven skrifbiträden, som under en lång följd af år arbetat i hofrätterna under de förhållanden, som i fråga om renskrifningen hittills varit där rådande, böra kunna på sin ålderdom erhålla understöd af statsmedel, synes mig skäligt. Såvida icke sådant biträde förses med konstitutorial å befattning på stat, och därigenom rätt till pension beredes henne enligt pensionslagen, torde för henne böra göras särskild framställning om pension, därest tjänstetidens längd och öfriga på en sådan frågas bedömande inverkan omständigheter finnas därtill föranleda.

Hvad hofrätten i sin skrifvelse upplyst rörande fröknarna Stridbeck, Sjögren och Molin lärer utgöra giltigt skäl för dylik framställning beträffande dem. Angående beloppet af de pensioner, som böra för dem begäras, får jag erinra, att i stat uppfördt skrifbiträde, som uppnått 60 lefnads- och 30 tjänstår, enligt den af Riksdagen för sådant

biträde fastställda aflöning skulle, med intjänade två ålderstillägg, blifva berättigadt till en årlig pension af 1,100 kronor eller 100 kronor mera än det normalbelopp, hvarifrån hofrätten vid sitt förslag angående pensionernas storlek utgått. Med hänsyn emellertid till den jämförelsevis låga inkomst, ifrågavarande skrifbiträden haft af sitt arbete i hofrätten, läser ej vara skäl att gå utöfver hvad hofrätten, med instämmande af statskontoret, föreslagit.

Jag tillåter mig alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva, att skrifbiträdena hos Svea hofrätt Nanna Maria Stridbeck, Hilda Carolina Charlotta Sjögren och Julie Molin må, under förutsättning att de med innevarande års utgång upphöra med anställningen hos hofrätten, från och med år 1913 under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta årliga pensioner, Nanna Maria Stridbeck med ettusen kronor, Hilda Carolina Charlotta Sjögren med niohundra och trettio kronor och Julie Molin med niohundra kronor.»

Till föredragandens, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan fann Hans Maj:t Konungen godt lämna bifall; och skulle proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Hjalmar Nyman.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 15 mars 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
          SCHOTTE,
          BERG,
          BERGSTRÖM,
          friherre ADELSVÄRD,
          PETRÉN,
          STENSTRÖM,
          LARSSON,
          SANDSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Sandström anmälde, att, sedan Kungl. Maj:t den 23 nästlidna februari beslutat aflåta proposition till Riksdagen om beredande af pension åt skrifbiträdena hos Svea hofrätt Nanna Maria Stridbeck, Hilda Carolina Charlotta Sjögren och Julie Molin, fröken Stridbeck affidit den 2 innevarande månad.

Då sålunda frågan om pension åt fröken Stridbeck förfallit, hemställde föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte, med upphäfvande af nämnda beslut, som ännu icke blifvit verkställt genom propositionens aflämnande i Riksdagens kamrar, hos Riksdagen göra framställning allenast angående ifrågavarande pensioner åt fröknarna Sjögren och Molin.

Denna, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan blef af Hans Maj:t Konungen bifallen; och skulle, i stället för den förut beslutade propositionen, till Riksdagen aflåtas proposition af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Ölander.
